

ไม่เห็นเกี่ยวกับเราเลย

จันทร์จรัส จงสุขวิโรจน์

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

เวลาใกล้เที่ยงของวันที่ร้อนอบอ้าว ภายในห้องทำงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่เงียบจนได้ยินเสียงแอร์คอนดิชันเนอร์ดังเบา ๆ ซึ่งทำให้ห้องเย็นเฉียบ ไฟนีออนดวงยาวสีขาวติดบนเพดาน เพิ่มแสงสว่างภายในห้องที่อบอวลไปด้วยความตึงเครียด โต๊ะทำงานหลายตัวที่วางเรียงรายจนแทบมองไม่เห็นทางเดิน บนโต๊ะเต็มไปด้วยแฟ้มและเอกสารเรื่องโครงการอาหารปลอดภัยกองทัพบก ๆ กัน กระจัดกระจาย

ในขณะที่เกสซกรอย่างฉันทกำลังนั่งคิดถึงงานที่ได้รับมอบหมาย ทันใดนั้น เสียงกริ๊ดร้องโทรศัพท์ดังขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสายสายโทรศัพท์ “ใครนะ” เมื่อฉันทเงยหน้าแล้วมองไปทางต้นเสียง ก็เห็นรอยยิ้มที่อบอุ่นและอ่อนโยนของเพื่อนร่วมงานคนหนึ่ง เกสซกรเอ เป็นเกสซกรประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด.... เธอเป็นผู้หญิงร่างอวบ ผิวเนียนขาว สิ่งที่ยืนยันว่าเธอเป็นคนไทยเชื้อสายจีน เพราะมีตาชั้นเดียวนั่นเอง แม้ว่าฉันทไม่ได้ยินเสียงคนที่โทรศัพท์มาหาเกสซกรเอแต่ก็พอเดาได้ว่าจะเป็นลูกชายของเกสซกรเอ

“ฮัลโลว ว่าไงลูก หนูกินข้าวเที่ยงหรือยัง แล้วน้ำที่ซื้อไปกินพอกินไหมครับลูก”

คำพูดของพี่เอกับลูกชายทำให้ฉันทเกิดความคิดใหม่....เมื่อเกสซกรเอวางสายโทรศัพท์ ฉันทก็ไม่รอช้าที่ถามคำถามที่สงสัย

“พี่เอคะ ทำไมต้องซื้อน้ำให้ลูกไปกินที่โรงเรียนด้วยคะ ที่โรงเรียนไม่มีน้ำให้กินหรือคะ”

“มีคะน้องนุ๊ก แต่มันไม่สะอาด วันก่อนพี่ไปโรงเรียนลูกแล้วไปกดน้ำของโรงเรียนกิน พอยกแก้วขึ้นมา กำลังจะกิน พี่ดันเห็นสีน้ำมันขุ่น ๆ เหมือนมีตะกอน หลังจากนั้นพี่เลยไม่ให้ลูกกินน้ำของโรงเรียนอีกเลย”

ฉันทถามต่อด้วยคำถามที่ยังคาใจ “มันไม่สะอาดจริงหรือคะ จันทไม่รู้โรงเรียนอื่น จะเป็นแบบนี้เหมือนกันหรือเปล่าคะ ถ้าเกิดกินแล้วท้องเสียขึ้นมาคงเป็นเรื่องใหญ่แน่เลย”

คำตอบที่ได้รับมาทำให้เกิดอีกหลายคำถามวนเวียนอยู่ในหัวสมองตลอดเวลา...โรงเรียนใช้เครื่องกรองน้ำหรือเปล่า...แล้วถ้าใช้เครื่องกรอง ใครเป็นคนดูแลเครื่องกรอง...เครื่องกรองได้ทำความสะอาดบ้างไหม...หรือไม่มีเครื่องกรอง แล้วเอาน้ำอะไรให้นักเรียนดื่ม ... คำถามไม่หมดไปจากหัวสมอง

“จันทควรทำเรื่องน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนดีไหม” ฉันทไม่รอช้า จึงเล่าเรื่องให้หัวหน้าฟัง เมื่อหัวหน้าได้ฟังก็บอกว่าน่าสนใจมาก เด็ก ๆ จะได้ดื่มน้ำสะอาด จะได้ท้องไม่เสีย

แล้วโครงการน้ำดื่มปลอดภัยในโรงเรียนก็เกิดขึ้น ฉันทแจ้งสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง ด้วยหัวใจที่พองโตและตื่นเต้น แต่แล้วสิ่งที่ไม่ได้คิดก็เกิดขึ้นเมื่อมีพี่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ ก ยกมือขึ้นถามอย่างไม่ทันตั้งตัว

“เภสัชกร...เราต้องทำโครงการนี้ด้วยหรือไม่เห็นเกี่ยวกับเราเลยแล้วยังต้องไปช่วยโรงเรียนดูแลเครื่องกรองอีก พวกพี่ดูไม่เป็นหรอคะ ทำความสะอาดเครื่องกรองยังไงก็ไม่รู้ แล้วอำเภอกันทำงานก็น้อย พี่ขอไม่ได้ไหม”

ฉันตั้งสติตอบกลับไปว่า “แต่นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนได้ประโยชน์นะคะ แล้วถ้ายังเป็นโรงเรียนของลูกพี่ ๆ ลูกพี่ ๆ ก็จะได้ดื่มน้ำสะอาดและปลอดภัยด้วย ส่วนเรื่องเครื่องกรองน้ำเดี๋ยวเราจะช่วยลงไปดูแลแล้วสอนพี่ ๆ พร้อมกับคนรับผิดชอบเครื่องกรองน้ำของโรงเรียนด้วยเลย”

เมื่อพี่ ๆ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอก็ได้ยินเช่นนั้น ก็ยังมีเสียงคัดค้านเดิม ๆ อยู่ในคำถามเดิม ๆ แต่แล้วก็มีพี่สาธารณสุขอำเภอ ข. ถามขึ้นมาอีกว่า

“เภสัชกร...ผลตรวจวิเคราะห์น้ำสามารถเอาไปใช้ประเมินโรงเรียนระดับเพชรได้ไหมครับ ถ้าเอามาใช้ประเมินโรงเรียนระดับเพชรไม่ได้ พี่มองว่าโรงเรียนเค้าไม่ยอมทำหรอคะ เหมือนเราไปบังคับเค้าให้ทำนะ”

ฉันตอบกลับไปว่า “ผลวิเคราะห์ที่ไม่สามารถนำมาใช้ในการประเมินโรงเรียนระดับเพชรได้คะ แต่โรงเรียนสามารถแจ้งผู้ประกอบการได้เต็มปากนะคะว่าน้ำของโรงเรียนสะอาด แล้วเราก็ส่งตัวอย่างน้ำตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ด้วยคะ ถ้าผลตรวจวิเคราะห์ไม่ผ่านด้านเชื้อจุลินทรีย์ เราจะได้ช่วยโรงเรียนหาสาเหตุและช่วยแก้ปัญหา เด็ก ๆ จะได้ไม่ต้องเสียจากน้ำที่ไม่สะอาดด้วยคะ”

เหมือนคำตอบที่ฉันตอบไปจะไม่สามารถโน้มน้าวพี่ ๆ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอได้เลย

เสียงพูดคุยยังดังก้องไม่หยุดหย่อนฉันเดินไหลตกลออกมา เหมือนจะหมดแรง “นี่ฉันทำถูกต้องหรือเปล่านะ”

พี่เภสัชกรเอเห็นเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลาพูดว่า “ไม่เป็นไรนะ ลองทำดูนะ ยังไงพี่ก็เห็นดีด้วยกับโครงการนี้ สู้ ๆ” เมื่อได้ยินเช่นนั้นฉันกลับมาตั้งสติอีกครั้งคิดถึงอดีตที่ผ่านมา มันมีหลายครั้งที่เราคิดว่าทำไม่ได้แต่กลับทำได้ตราบดีเราไม่ยอมแพ้ ย่อมมีหนทางเสมอ ความคิดที่มีแต่ด้านกลับมามีวิสัยทัศน์พร้อมเตรียมงานทุกอย่างให้เรียบร้อยเพื่อให้โครงการนี้บรรลุเป้าหมายอย่างที่ตั้งใจไว้

แล้ววันที่ต้องเริ่มต้นโครงการนี้ก็มาถึงฉันลงไปช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการในเรื่องการดูแลรักษาเครื่องกรองน้ำพร้อมเก็บตัวอย่างน้ำของโรงเรียนส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตามที่ได้คุยกันไว้ อำเภอลือแล้วอำเภอลือจนครบทุกอำเภอ

เสียงสะท้อนที่ตอบรับกลับมาก็ยังไม่สู้ดีนักคำถามเดิมๆยังเกิดขึ้นแม้แต่ผู้อำนวยการโรงเรียนก็ยังถามคำถามเดียวกับพี่ ๆ สาธารณสุขอำเภอเช่นเดียวกันฉันคิดในใจ “โครงการนี้พี่หน้าคงไม่มีอีกแล้วแน่ ๆ ”

และแล้ววันสำคัญก็มาถึงหนังสือแจ้งผลการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำดื่มในโรงเรียนผ่านหมดทุกแห่งความรู้สึกเหมือนยกภูเขาออกจากอก หลังจากหนักอกหนักใจมานานหลายเดือนได้หายไปในระดับหนึ่ง อย่างน้อยนักเรียนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนี้ก็ได้อดื่มน้ำสะอาดกัน

เวลาผ่านไปประมาณหนึ่งเดือน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอที่เคยตั้งคำถามในที่ประชุมเดินมาหาฉันที่ห้องทำงาน

“เภสัชกร พี่ขอส่งตัวอย่างน้ำดื่มในโรงเรียนเพิ่มได้ไหม”

ฉันตอบกลับไปว่า “นกกก็อยากให้ส่งเพิ่มเหมือนกันคะ แต่งบประมาณหมดแล้ว แต่ถ้าจะให้นกไปช่วยแนะนำวิธีดูแลรักษาเครื่องกรองน้ำในโรงเรียน นกยินดีนะคะ”

แล้ว เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ เล่าว่าได้แจ้งผลตรวจวิเคราะห์น้ำดื่มในโรงเรียนและขั้นตอนการทำงานของโครงการนี้ให้ที่ประชุมระดับอำเภอ ซึ่งมีนายอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าปีหน้าจะทำโครงการนี้ทุกโรงเรียนในอำเภอ

ส่วนพี่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภออื่นมาเล่าว่าแจ้งผลวิเคราะห์ให้โรงเรียนทราบเมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนมีประชุมแล้วเจอกันข่าวแพร่กระจายด้วยการพูดปากต่อปาก ทำให้โรงเรียนอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการมาถามพี่ว่าปีหน้าจะมีโครงการนี้อีกไหม อยากเข้าร่วมโครงการด้วย ถ้าจะให้ดีน่าจะทำทุกโรงเรียนในจังหวัดเลย

เมื่อฉันได้ยินเช่นนั้น ฉันก็พลอยยิ้มออกอย่างไม่รู้ตัวคิดว่าตนเองโชคดีที่ได้รับโอกาสในการทำโครงการนี้ จากที่ใครหลายคนมองว่า ถ้าทำแล้วไม่ได้ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือของรางวัล ถ้าทำไปคงเหนื่อยเปล่า กลายเป็นทุกคนมองเห็นความสำคัญน้ำดื่มที่สะอาดที่มีผลต่อสุขภาพร่างกายของเด็ก ๆ ที่เป็นอนาคตของชาติ...